

Archeologienota

Geel, Pas 250

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Geel, Pas 250. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur

Tristan Minne

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2019-0831

Plaats en datum

Gent, 29 april 2021

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 1806
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

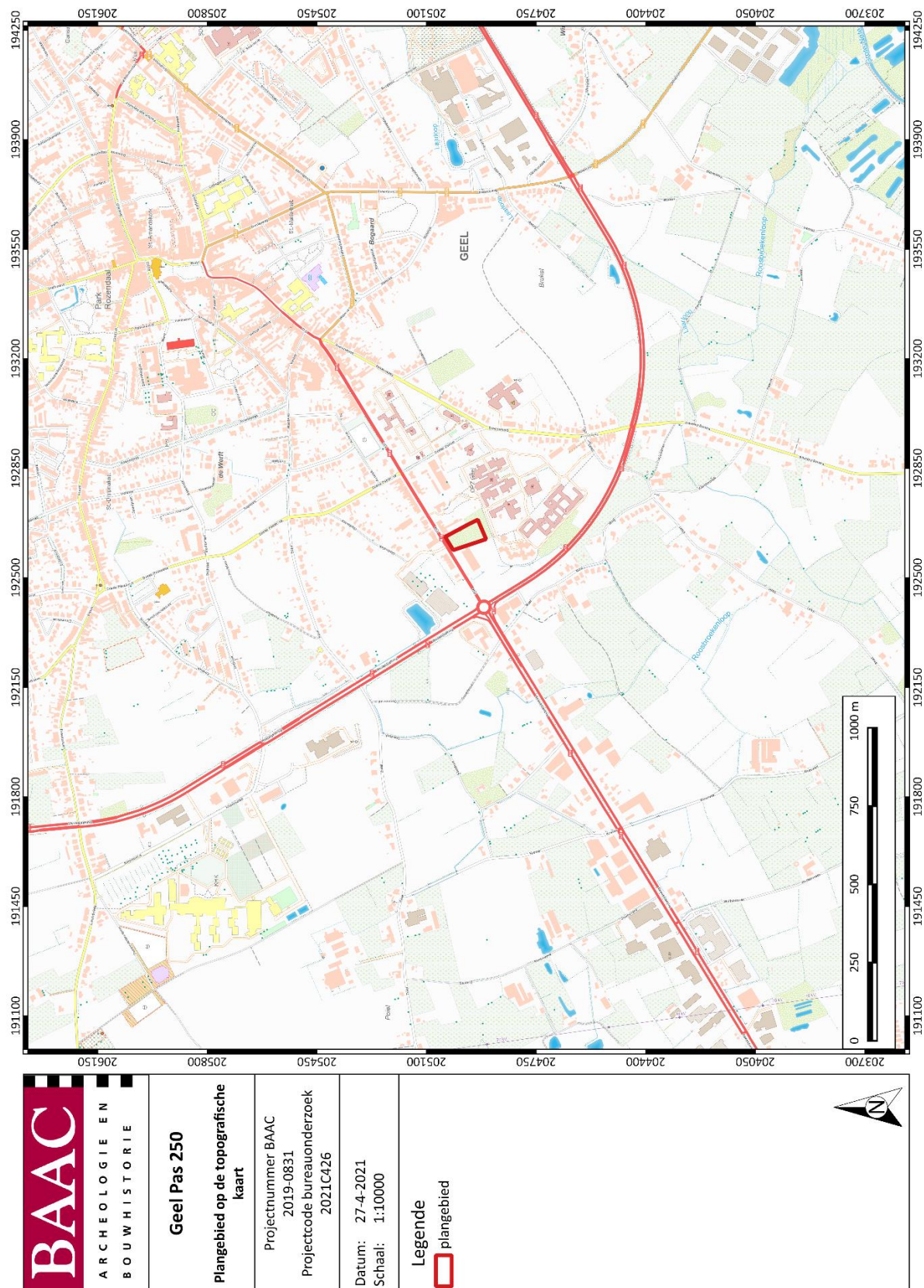

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding	4
1.4	Huidige situatie en geplande werken	5
1.4.1	Huidige situatie	5
1.4.2	Geplande werken en bodemingrepen	6
1.5	Randvoorwaarden	9
2	Bureauonderzoek	10
2.1	Werkwijze en strategie	10
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	10
2.1.2	Onderzoeksvragen	10
2.1.3	Methoden en technieken.....	10
2.2	Assessment	12
2.2.1	Landschappelijk kader	12
2.2.2	Historisch kader	20
2.2.3	Cartografische bronnen	20
2.2.4	Orthofotografische bronnen	25
2.2.5	Archeologisch kader	27
2.3	Synthese onderzoeksresultaten.....	33
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	33
2.3.2	Archeologische verwachting.....	33
2.3.3	Syntheseplan	33
2.4	Besluit.....	35
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	35
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek.....	35
2.4.3	Keuze onderzoeksmethode	35
2.4.4	Afbakening onderzoeksterrein	36
3	Samenvatting.....	37
4	Lijsten.....	38
4.1	Figurenlijst.....	38
4.2	Plannenlijst.....	38
4.3	Tabellenlijst	38
5	Bibliografie	39
6	Bijlagen	41

1 Beschrijvend gedeelte

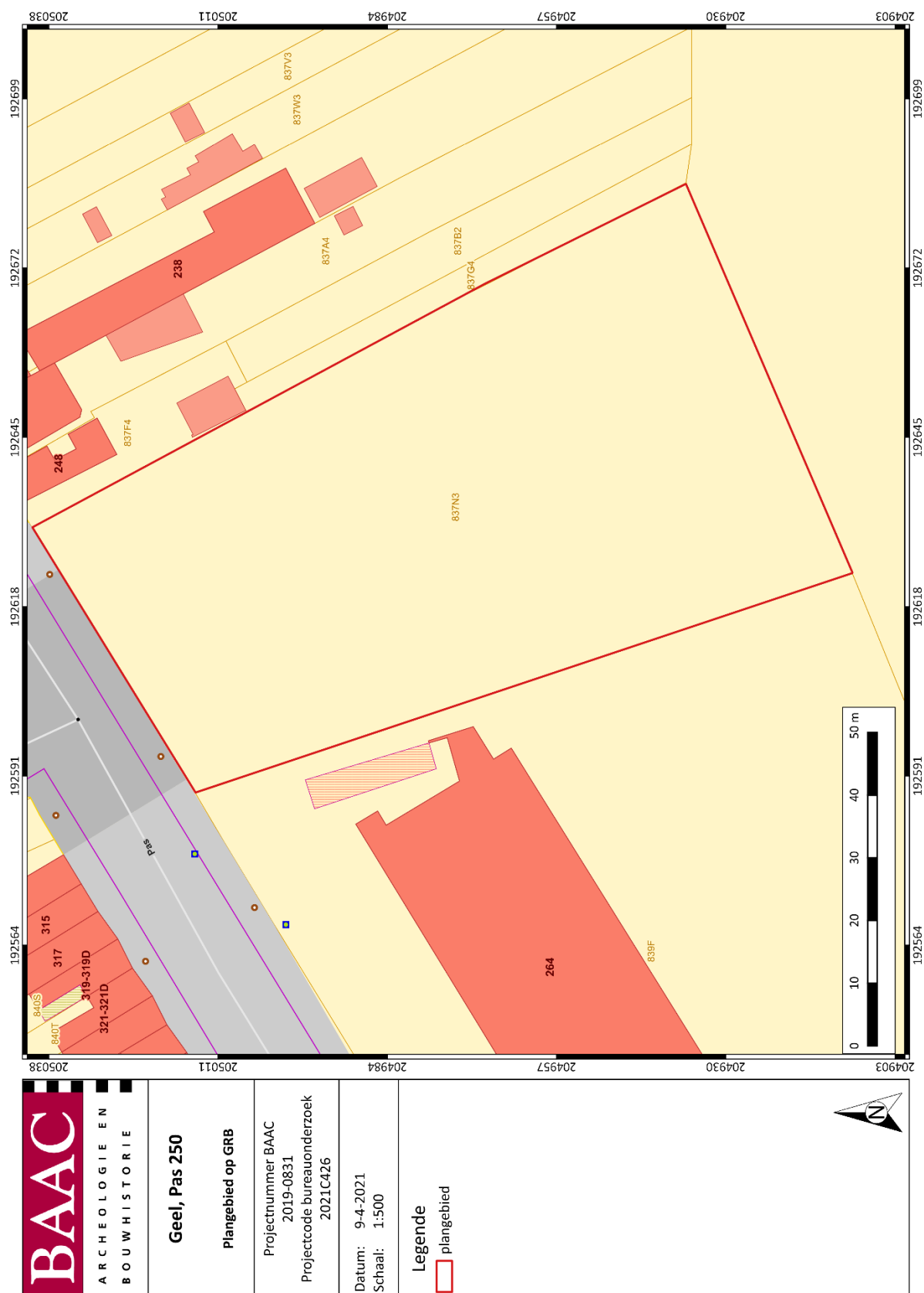
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Geel, Pas 250
Ligging	Pas 250, gemeente Geel, provincie Antwerpen
Kadaster	Geel, Afdeling 3 , Sectie L , Percelen 837N3
Coördinaten	Noordwest: x: 192.590,19 y: 205.013,82 Noordoost: x: 192.631,55 y: 205.039,18 Zuidwest: x: 192.624,52 y: 204.910,04 Zuidoost: x: 192.686,16 y: 204.936,57
Oppervlakte plangebied	6684 m ²
Oppervlakte geplande ingrepen	6684 m ²
Kartering gewestplan	Woongebied & Gemeenschapsvoorziening en openbare nutsvoorzieningen
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2019-0831
Bureauonderzoek	Projectcode 2021C426
	Erkende archeoloog BAAC Vlaanderen (Erkeningsnummer: 2015-00020)
	Betrokken actoren Tristan Minne (archeoloog)
	Betrokken derden n.v.t.

Plan 1: Plangebied op topografische kaart¹ (digitaal; 1:10.000; 27/04/2021)

¹ AGIV 2021g

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)² (digitaal; 1:250; 09/04/2021)² AGIV 2021b

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het **vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel **vooronderzoek met ingreep in de bodem** is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van wegenis, een winkelgebouw, een openbare parking en groenaanleg) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Geel, Pas 250* bedraagt ca. 6684m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 6684 m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen

archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied gedeeltelijk in woongebied ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft 6.684 m² bedraagt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 1.000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

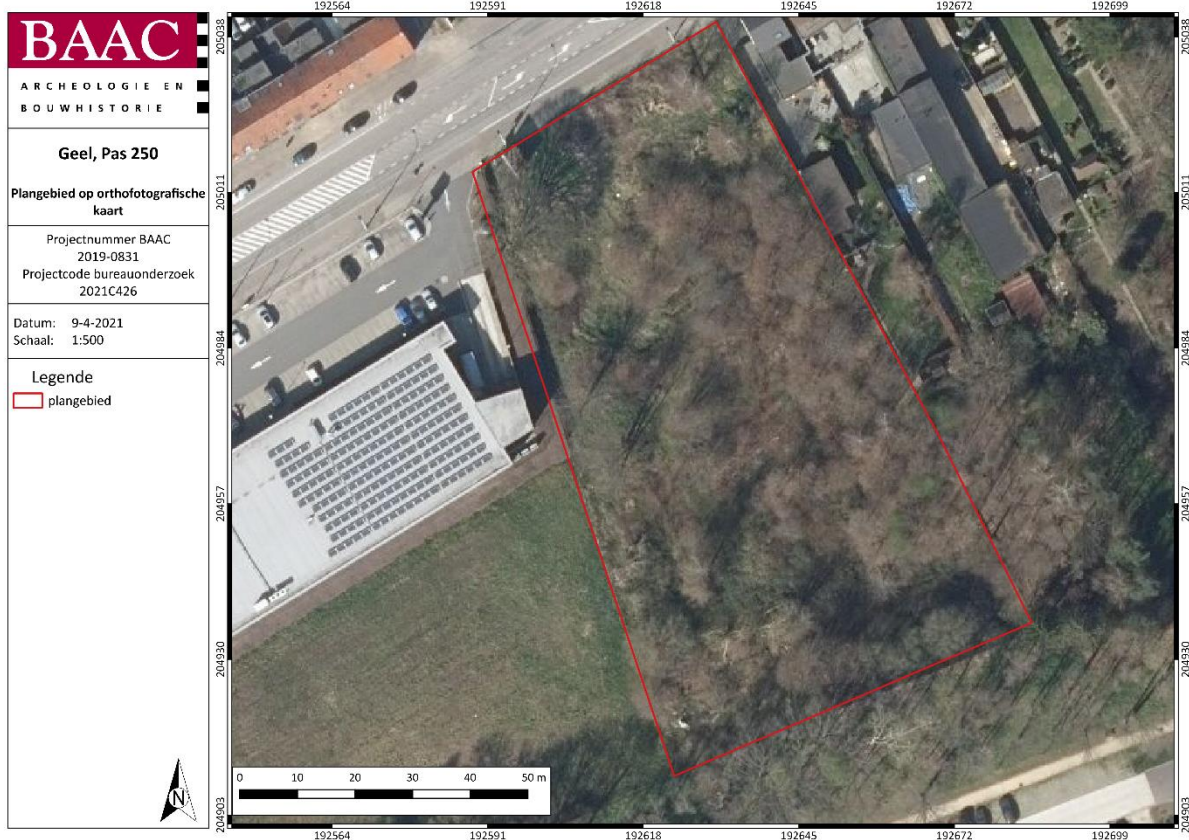
In zijn huidige situatie is het plangebied volledig braakliggend en begroeid (Plan 3, Figuur 1).

Figuur 1: Zicht op het plangebied ter hoogte van Pas nummer 250 (opname augustus 2020)⁴

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021.

⁴ Google 2021

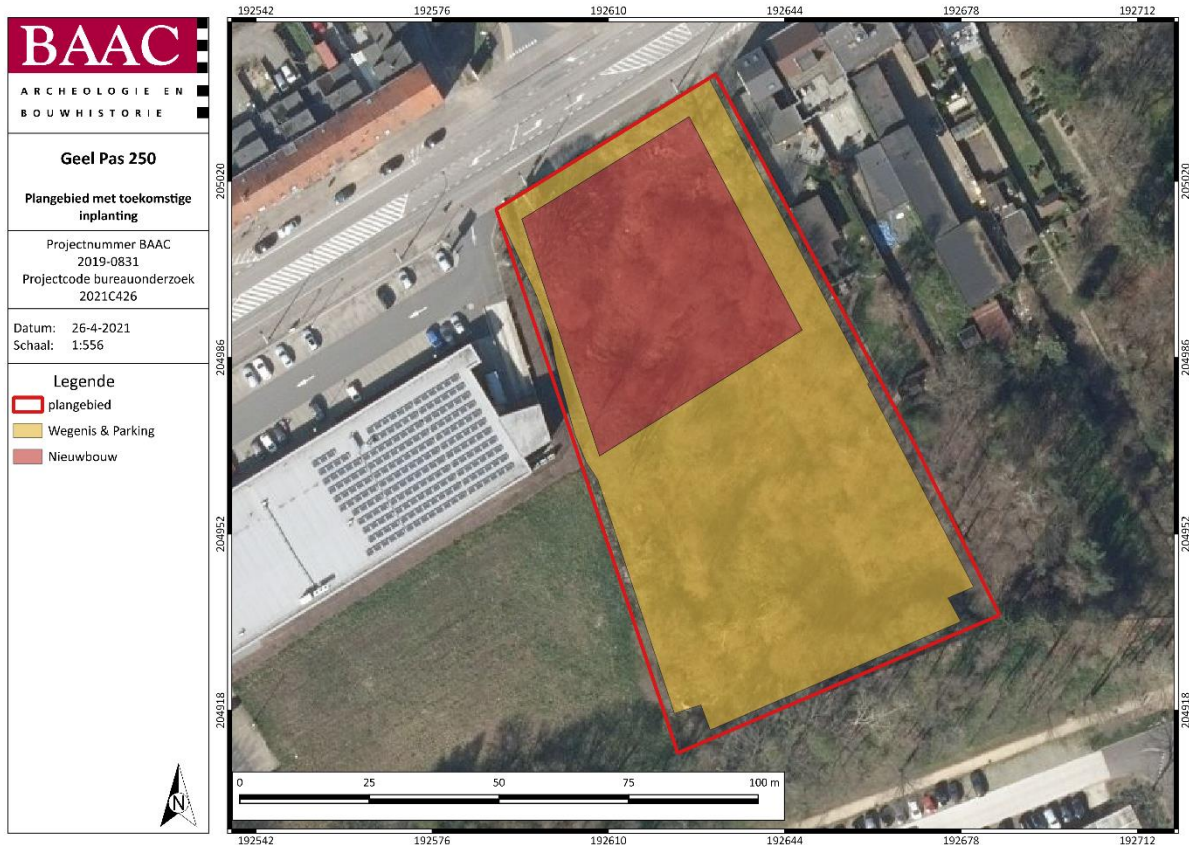
Plan 3: Plangebied weergegeven op meest recente orthofotografische kaart⁵ (digitaal; 1:1; 09/04/2021)

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de realisatie van een winkelpand met openbare parking. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

⁵ AGIV 2021e

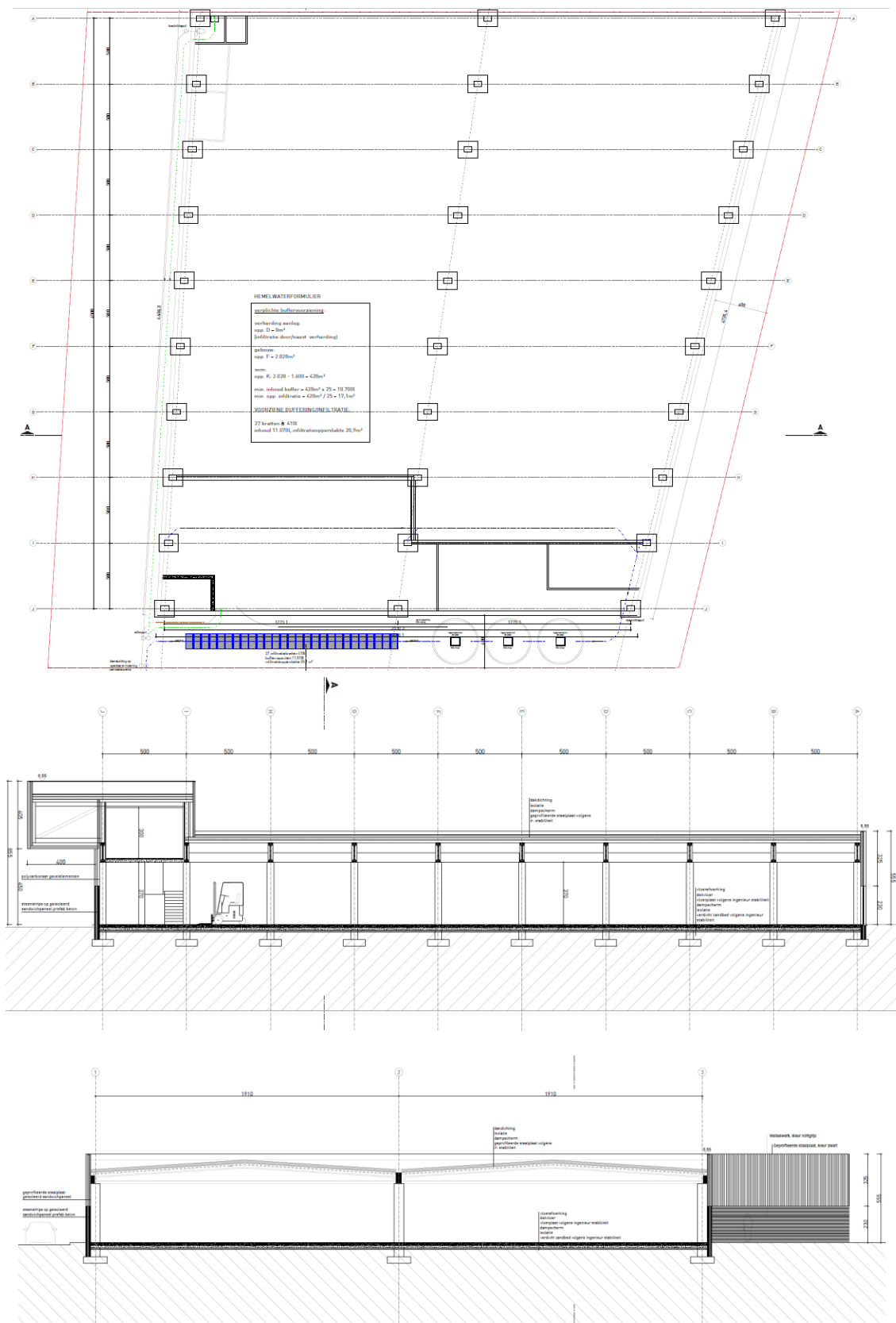

Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁶ op orthofoto⁷ (digitaal; 1:1; 26/04/2021)

Binnen het plangebied zal één nieuwbouw worden gerealiseerd. De nieuwbouw omvat een footprint van 1.882 m². Voor de fundering van dit gebouw zal een vloerplaat worden aangelegd die tot 43 cm onder het maaiveld zal reiken. De ondersteunende- en funderingsvoeten onder de wanden zullen tot 130 cm onder het maaiveld reiken. De funderingsplannen worden weergegeven op Figuur 2. Het overige gedeelte van het plangebied zal bestaan uit waterdoorlatende parkeergelegenheden met bijhorende wegenis en groenaanleg. Voor de aanleg hiervan zal ca. 50 cm van de bouwvoor worden afgegraven. Een overzicht van de inplanting van de parkeergelegenheden wordt weergegeven op Figuur 3.

⁶ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁷ AGIV 2021e

Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting⁸

⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart

- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal. Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Vandermaelenkaart

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessment

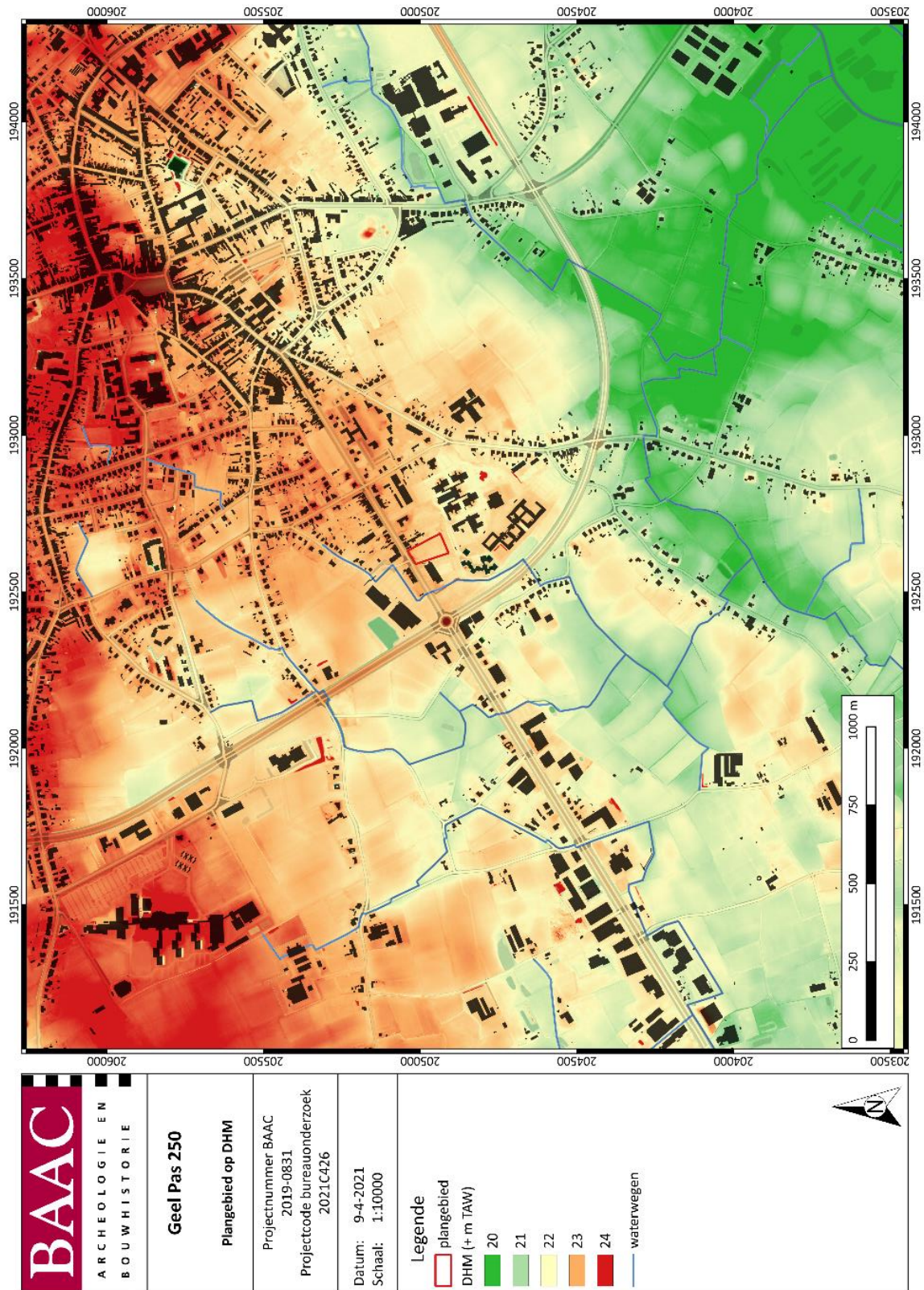
In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied Pas 250 is gelegen aan de Pas nummer 250 te Geel. Het plangebied situeert zich ten zuidwesten van de dorpskom van Geel. In het noorden wordt het plangebied begrenst door de Pas. Ten oosten wordt het begrenst door een woning en bijhorende achtertuin. Vlak ten zuiden van het plangebied situeert zich het openbaar psychologisch zorgcentrum Geel. Dit is tevens een beschermde erfgoed site van de *infirmierie van de Rijkskolonie voor Gezinsverpleging*. Westelijk van het plangebied bevindt zich een warenhuis met parking. Op ca. 100 m ten westen situeert zich tevens de Fortloop.

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 20 en + 24 m TAW (Plan 5). Ten noorden van het plangebied is het landschap hoger gelegen en naar het zuiden toe lager gelegen. Het plangebied zelf kent een relatief vlak reliëf en is zeer licht hellend van het noorden naar het zuiden (Figuur 4). In het noordelijke deel van het plangebied situeren zich enkele lichte hoogteverschillen (Plan 6).

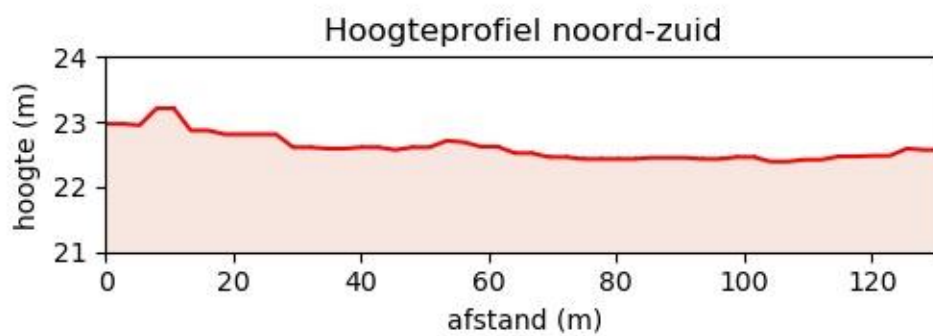

Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)¹⁰ met waterwegen (digitaal;
1:1; 09/04/2021)

¹⁰ AGIV 2021a

Plan 6: Plangebied en hoogteverloop op het DHM¹¹ (digitaal; 1:1; 09/04/2021)

Figuur 4: Hoogteverloop terrein¹²

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich op de zuidelijk flank van de rug van Geel. De rug van Geel is opgebouwd uit de miocene formatie van Diest en is zuidwest-noordoost georiënteerd in het landschap. In het landschappelijk geheel van de depressie van de Schijns-Nette vormt deze rug, samen met de rug van Lichtaart, de hoogst gelegen gebieden. Verder naar het noordoosten situeert zich het glacia van Beringen-Diepenbeek.¹³

¹¹ AGIV 2021a

¹² AGIV 2021a

¹³ DE MOOR & MOSTAERT 1993

Paleogeen en neogeen (tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Kasterlee. Deze is opgemaakt uit bleekgroen tot bruin fijn zand, dat licht glauconiethoudend en micahoudend is. Er komen tevens paarse klei-horizonten voor in deze zanden, uitzonderlijk worden er onderaan kleine zwarte silexkeitjes aangetroffen.

Op ca. 1,1 km ten zuidoosten van het plangebied bevindt zich de formatie van Diest.

Quartaair

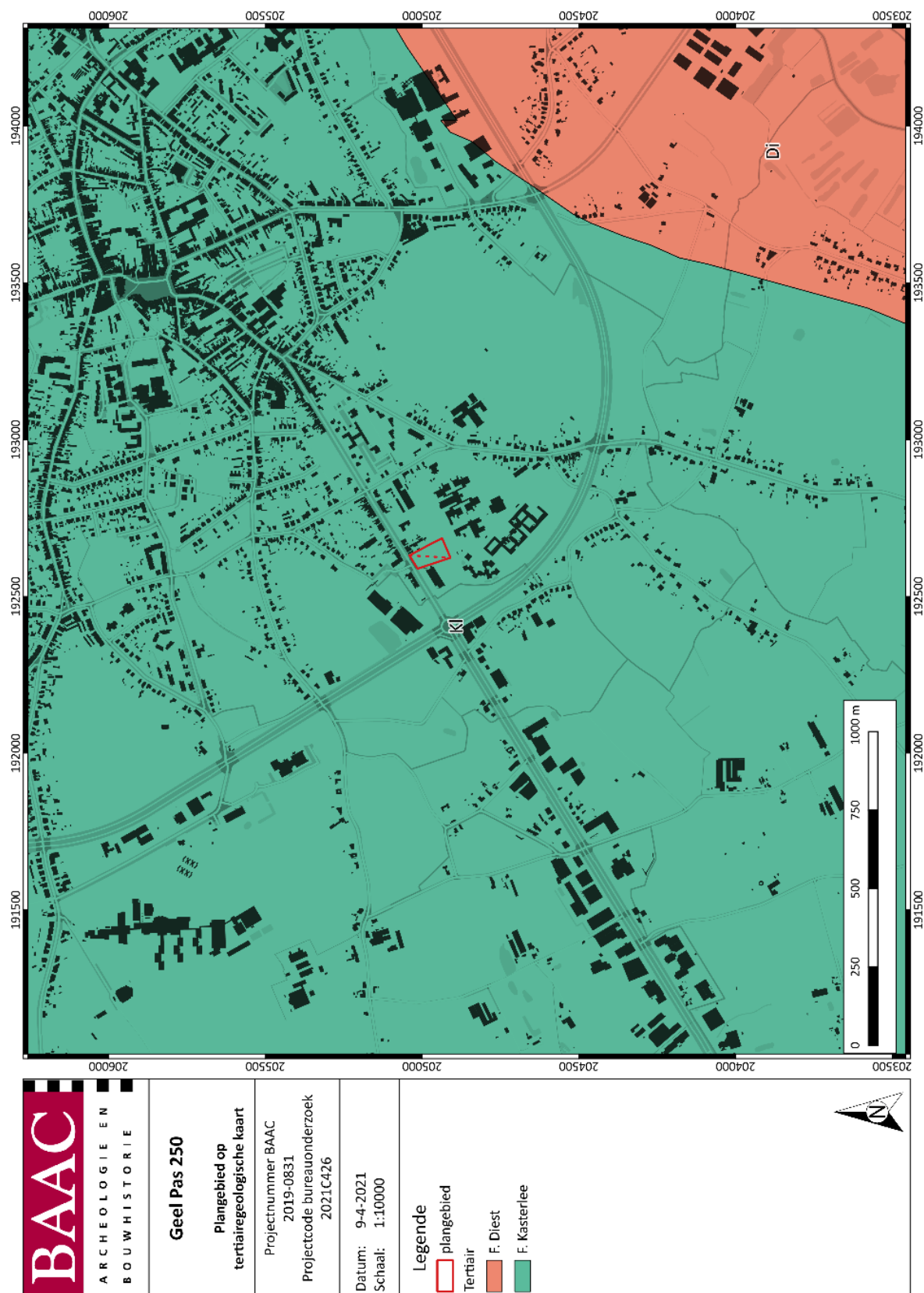
Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als profieltype 38. De beschrijving van de verschillende lithologische eenheden hieronder gebeurt van boven naar onder, of van jong naar oud.

- Lemige deklaag: Eenheid voornamelijk bestaande uit een grijsgelig lemig tot sterk lemig zand of leem, soms met een lichte bijmenging van glauconiet. De gemiddelde dikte van deze afzetting bedraagt 1,6 m, met een maximale aangetroffen dikte van 5,25 m. De afzettingsomstandigheden zijn eolisch. Deze eenheid is afgezet tijdens het pleni-weichsel, meer bepaald het Hesbayaan.¹⁴
- Zandige deklaag: Eenheid bestaande uit een geel tot grijs kwartszand, maar kan ook blauwgrijs, bleekgroen, grijsgroen, bleekbruin of zelfs bruinrood gekleurd zand bevatten. Af en toe een lichte bijmenging van glauconiet of met keitjes aan de basis. Het is gemiddeld tussen 0,5 en 1,5 m dik. De afzettingsomstandigheden zijn eolisch. Een juiste ouderdom is niet gekend.¹⁵
- Fluviatiele zanden: Een zeer heterogene eenheid bestaande uit wit, grijs, geel en/of groen fijn, middelmatig en grof zand, soms grindhoudend, soms glauconiethoudend, meestal slecht gesorteerd. Het vaakst werd een geel grindrijk kwartszand aangetroffen. Het zand is afkomstig van de omliggende tertiaire formaties en van eerder afgezette quartaire afzettingen. Het grind bestaat uit zandsteenfragmenten en diverse silexen voornamelijk uit het tertiair, maar ook uit Maascomponenten (kwarts, kwartsiet etc.). Algemeen situeert de ouderdom van de fluviatiele zanden zich vanaf het vroeg-weichsel tot en met het Hesbayaan. Er werden geen bewijzen gevonden van oudere fluviatiele afzettingen. Het merendeel van deze eenheid is waarschijnlijk afgezet door verwilderde riviersystemen.¹⁶

¹⁴ GOOLAERTS & BEERTEN 2006, pp.9–10

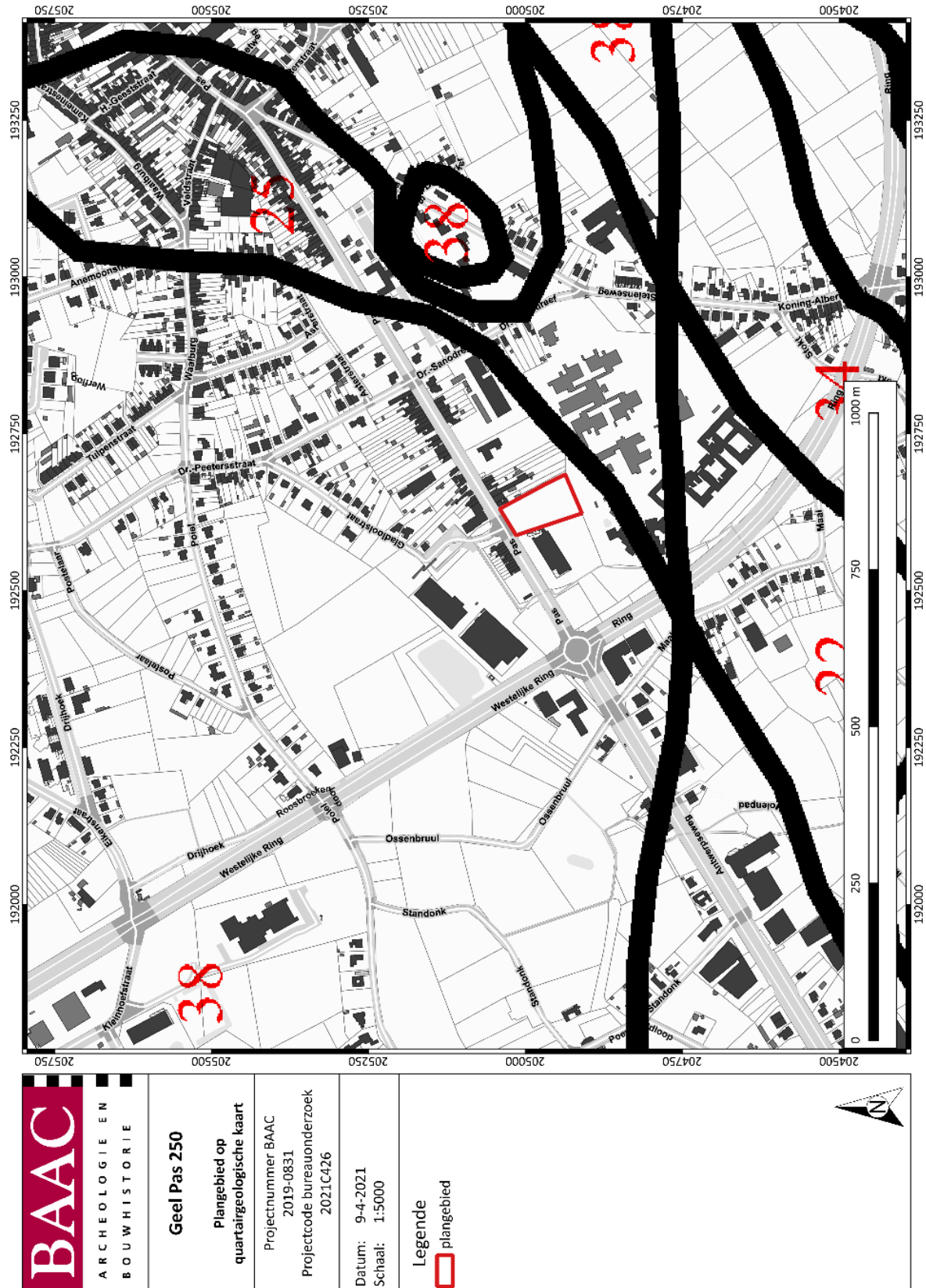
¹⁵ GOOLAERTS & BEERTEN 2006, p.9

¹⁶ GOOLAERTS & BEERTEN 2006, p.7

Plan 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart¹⁷ (digitaal; 1:50.000; 09/04/2021)

¹⁷ DOV VLAANDEREN 2021b

Plan 8: Plangebied op de quartaargeologische kaart 1:50.000¹⁸ (digitaal; 1:50.000; 09/04/2021)

¹⁸ DOV VLAANDEREN 2021c

Profieltype

38							G			J		L

G op J op L

Lemige deklagen op zandige deklagen op fluviatiele zanden
op Tertiair

Figuur 5: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁹

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB, Sdm en Scm(b) en wordt door deze bodems omringd.

- OB: Bebouwde zone
- Sdm: Dit is een matig natte lemig zandbodem met dikke antropogene humus A horizont.
- Scm(b): Dit is een matig droge lemig zandbodem met een dikke antropogene humus A horizont. Deze matig droge plaggengronden hebben een humusdek dat meer dan 60 cm dik is, en dat rust op een begraven profiel meestal een Podzol. Het humusgehalte van het plaggendek ligt tussen 4 en 5 %. De roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

¹⁹ DOV VLAANDEREN 2021c

BAAC Vlaanderen Rapport 1806

2.2.2 Historisch kader

Geel²¹

Het Geelse landschap veranderde grondig in de loop der eeuwen, voornamelijk in drie grote ontginningsperioden: 7de tot 9de eeuw, 11de tot 13de eeuw en vanaf circa 1775 tot midden 20ste eeuw. Op sociaaleconomisch gebied waren landbouw en veeteelt van oudsher tot in de 20ste eeuw van groot belang; vanaf de 20ste eeuw ligt de nadruk vooral op de melkveehouderij annex voederteelt. Daarnaast was Geel altijd een min of meer bloeiend economisch centrum; vanaf midden 14de eeuw tot midden 16de eeuw was er een regionaal commerciële en semi-industriële bedrijvigheid met een bloeiende laken- en linnenindustrie. Door de oorlogstroebelen van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648), het verval van de textielindustrie in het vierde kwart van de 17de eeuw en de toenemende afzondering van de Kempen bleef in de 18de- en 19de eeuw slechts een aantal ambachtelijke bedrijven bestaan en daalde het handelsverkeer. In de 19de en 20ste eeuw werden de Kempen stilaan uit de economische isolatie gehaald door de aanleg van kanalen, spoorwegen en steenwegen.

Het stadsbestuur omvatte tijdens het ancien regime, naast de drossaard als vertegenwoordiger van de vorst en de schepenenbank, ook een raad met vertegenwoordigers van de verschillende wijken. Deze elf heerdgangen of buurtschappen waren: Kerckhof (centrum), Hadschot, Winkelom, Stelen, Liessel, Oosterlo-Zammel, Poel, Larum, Rauwelkoven, Elsum en Kievermont. Het plangebied bevindt zich in het toenmalige buurtschap van Stelen. Vanaf de 11de- en 12de eeuw tot 1795 behoorde Geel tot de Heerlijkheid of het Land van Geel achtereenvolgens het bezit van de families Berthout (vóór 1155-1366), van Hoorne (1366-1484), de Merode (1484-1601), van Wittem-van den Berg (1601-1640), van Lorreinen (1640-1761) en de Rohan (1761-1795). Vermoedelijk kaderend in de centraliserende politiek van de Brabantse hertogen om de rurale economie te bevorderen door het oprichten van nederzettingencentra werd Geel in het tweede kwart van de 13de eeuw verheven tot Vrijheid.

Openbaar Psychiatrisch Ziekenhuis Geel²²

Aangrenzende aan het plangebied in het zuidoosten bevindt zich het Openbaar Psychiatrisch Ziekenhuis van Geel. Ten behoeve van de Rijkskolonie werd aan de Pas in 1861-1862 een infirmerie gebouwd, deze heette de Rijkskolonie voor Gezinsverpleging. Deze werd hier gebouwd omwille van de centrale, doch landelijke ligging. Doorheen de 20ste eeuw werd de site nog meerdere malen uitgebreid.

2.2.3 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart²³ (Plan 10) is te zien dat het plangebied zich te midden van akkers bevindt. Binnen het plangebied worden perceelsgrenzen weergegeven. Deze lijken te bestaan uit bomen en struiken. Binnen de contouren van het plangebied wordt geen bebouwing weergegeven op de Ferraris kaart. Door het zuidelijke deel van het plangebied wordt tevens een pad weergegeven.

Vandermaelen (1846-1854)

Ter hoogte van het plangebied worden op de Vandermaelenkaart²⁴ (Plan 11) geen bebouwing of wegen afgebeeld. Ten noorden van het plangebied is wordt nu wel de Pas weergegeven. Het pad in het zuidelijke deel van het plangebied situeert zich nu nipt binnen het plangebied.

²¹ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2021 ID: 14469

²² INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2021 ID: 106782

²³ KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË 2020

²⁴ GEOPUNT 2021d

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen²⁵ (Plan 12) is te zien dat het perceel ter hoogte van plangebied gelijk is aan het plangebied zelf. Daarnaast wordt er geen bebouwing weergegeven binnen het plangebied. De omgeving van het plangebied is hetzelfde als op de Vandermaelenkaart. Op deze kaart wordt het zuidelijk gelegen pad vlak op de rand van het plangebied weergegeven.

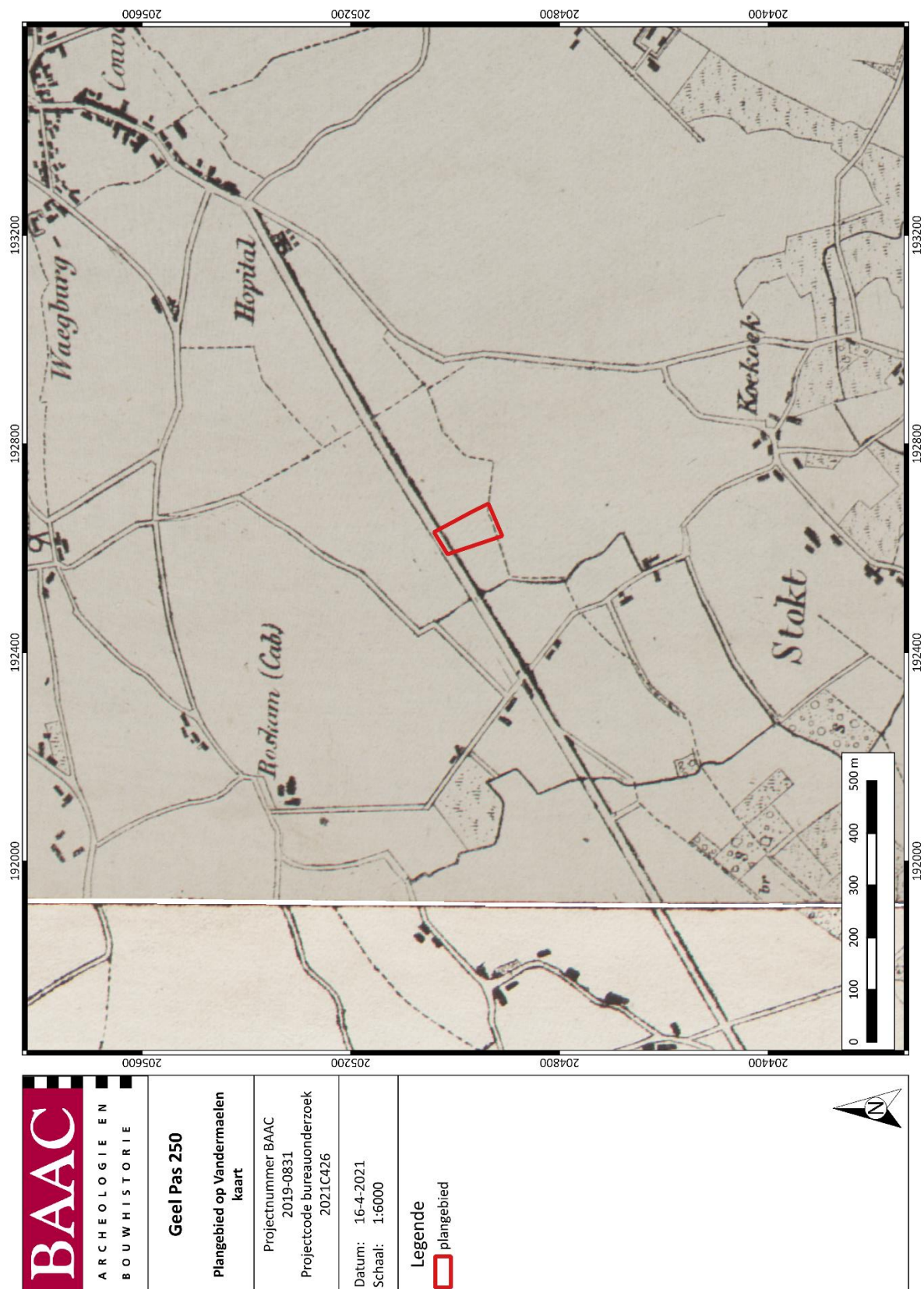
---

²⁵ GEOPUNT 2020

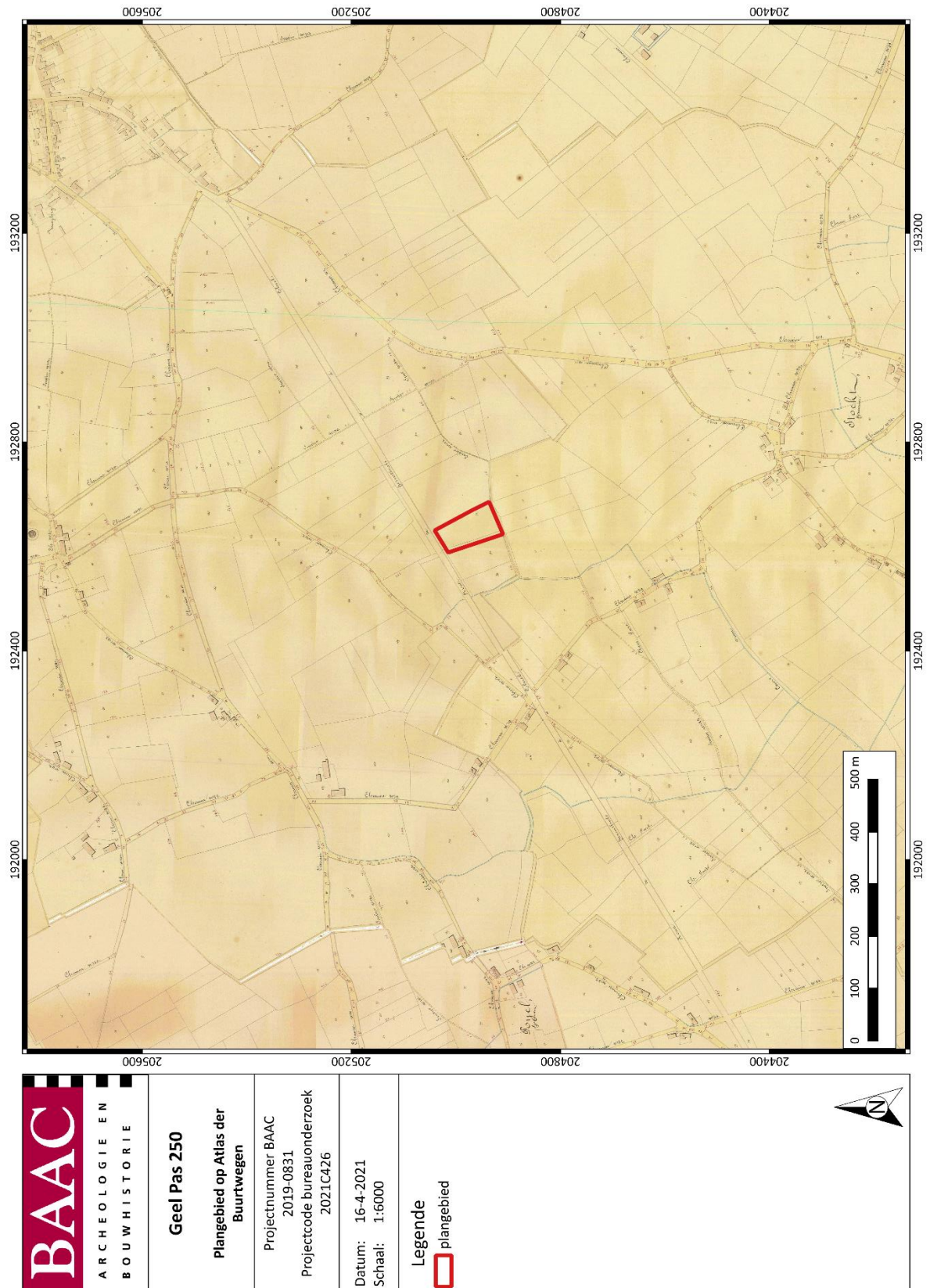
Plan 10: Plangebied op de Ferriskaart²⁶ (analoog; 1:25.000; 16/04/2021)

²⁶ GEOPUNT 2021b

Plan 11: Plangebied op de Vandermaelenkaart²⁷ (analoog; 1:20.000; 16/04/2021)

²⁷ GEOPUNT 2021c

Plan 12: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²⁸ (analoog; 1:2500; 16/04/2021)

²⁸ GEOPUNT 2021a

2.2.4 Orthofotografische bronnen

Op de orthofotografische kaart van 1979-1990 (Plan 13) is te zien dat het plangebied opgemaakt is uit braakliggende grond. In het meest noordelijke deel van het plangebied lijkt er een pad te lopen en een vergraving te hebben plaatsgevonden. Ten zuiden van het plangebied situeert zich een strook bebossing met daarnaast akkerland. De Pas is ook zichtbaar op de foto's ten oosten en westen van het plangebied bevinden zich woningen met tuinen.

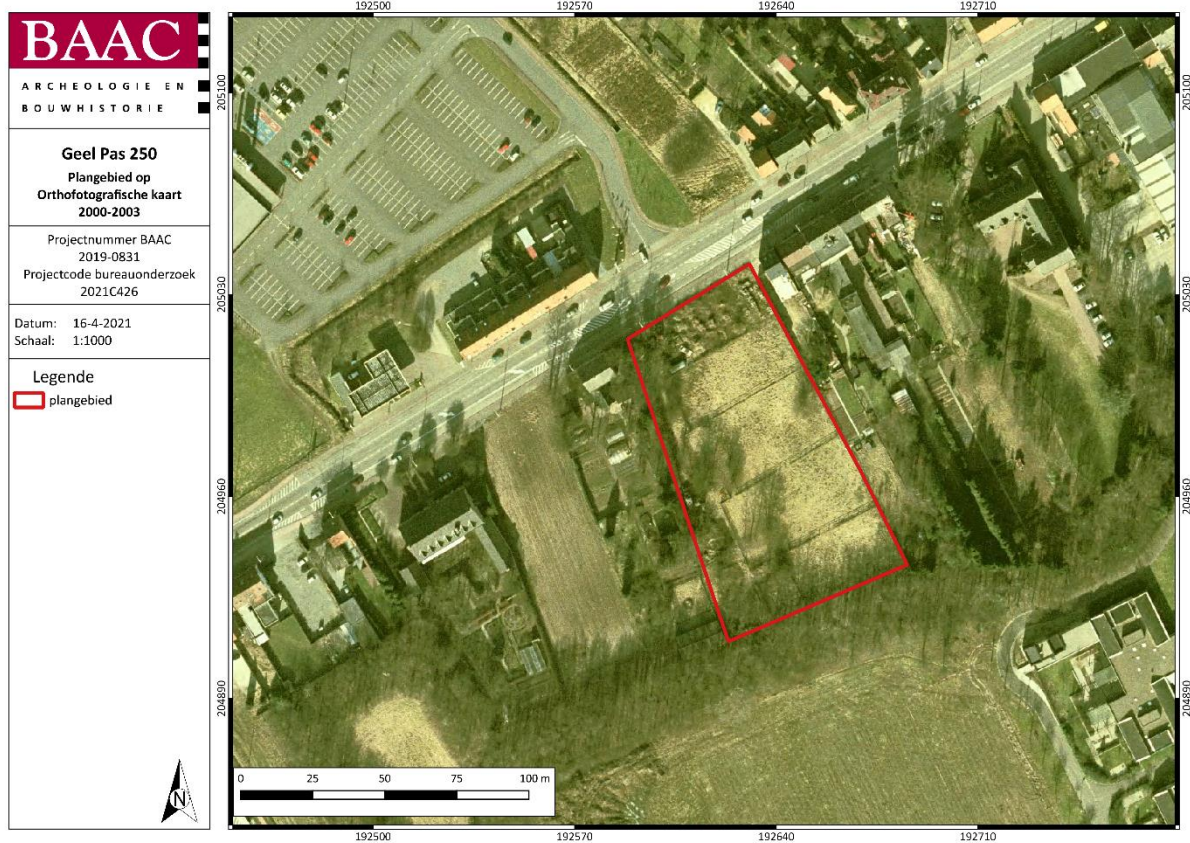
De orthofotografische kaart van 2000-2003 (Plan 14) geeft binnen het plangebied zelf een andere situatie weer. Het plangebied lijkt hier onderverdeeld te zijn in vijf stroken land, de meest noordelijke strook lijkt braakliggende te zijn terwijl de andere stroken lijkend gemaaid te zijn. Verder is de situatie rondom het plangebied zo goed als onveranderd.

Ter hoogte van het plangebied op de orthofotografische kaart van 2016 (Plan 15) is te zien dat de grond binnen het plangebied begroeid is met bomen. De bebossing langs de zuidelijke zijde van het plangebied is verdwenen en het akkerland is op deze foto volledig bebouwd. Ten noorden en ten oosten van het plangebied is de situatie ongewijzigd ten op zichten van de meest recente en oudere orthofotografische bronnen. Ten westen van het plangebied wordt op deze foto's de werf afgebeeld van het daar nu aanwezige winkelpand.

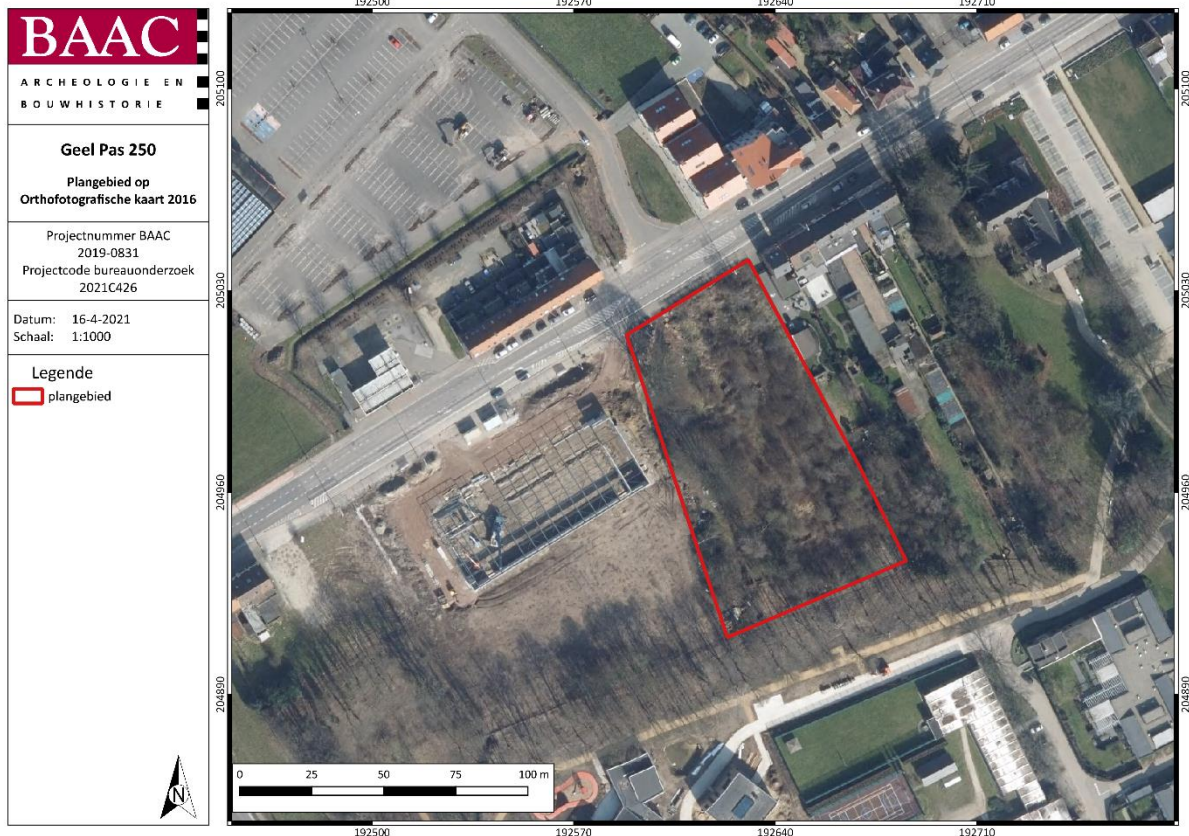
Plan 13: Plangebied op de orthofotografische kaart van 1979-1990²⁹(digitaal; 1:1; 16/04/2021)

²⁹ AGIV 2021c

Plan 14: Plangebied op de orthofotografische kaart van 2000-2003³⁰ (digitaal; 1:1; 16/04/2021)

³⁰ AGIV 2021f

Plan 15: Plangebied op de orthofotografische kaart van 2016³¹ (digitaal; 1:1; 16/04/2021)

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied zelf aan de Pas 250 zijn geen archeologische waarde (Plan 16).³² Rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 1):

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³³

CAI-NUMMER	OMSCHRIJVING
224109	KLEINHOEFSTRAAT 1 / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2018 / MIDDELEEUWEN – GREPPEL, NIEUWETIJD – AARDEWERK
157024	DRIJZILLEN RAUWELKOVEN / OPGRAVING – 2011/ VROEGE IJZERTIJD – GEBOUWSPOREN EN SPIJKERS, ROMEINSE TIJD – GEBOUWSPOREN, VOLLE

³¹ AGIV 2021d

³² CAI 2021

³³ CAI 2021

	MIDDELEEUWEN – GRONDSPOREN EN SPIJKERS, NIEUWETIJD – GREPPELS EN PAALSPOREN
226495	VELLEKE / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2020 / LATE MIDDELEEUWEN – GREPPELS
157630	ROZENDAAL / KAARTSTUDIE / NIEUWETIJD – SITE MET WALGRACHT
224509	PALLO 1 / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2018 / NIEUWETIJD – KUILEN EN AARDEWERK
208235	BAANTVELD 1 / OPGRAVING – 2013 / VOLLE MIDDELEEUWEN – NEDERZETTING, NIEUWE TIJD – ZAVELWINNINGSKUIL
219479	BAANTVELD / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2017 / NIEUWETIJD – KUILEN, GREPPELS EN MUURWERK
106127	OOIEVAARSNEST / TOEVALSVONDST / 17 ^{DE} EEUW – MUNTSCHAT IN STEENGOEDKRUIK
101937	SINT-AMANDSKERK / ARCHIEF ONDERZOEK – 2004 / MIDDELEEUWEN – OUDE DORPSKERN
207248	KOLLEGESTRAAT 15 / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2014 / METAALTIJDEN – PAALKUILEN, GREPPEL EN AARDEWERK; NIEUWETIJD – PAALSPOREN EN GREPPELS
106128	GASTHUISSCHUUR / ERFGOED ONDERZOEK – 1995 / 16 ^{DE} EEUW – SCHUUR; 17 ^{DE} EEUW – INHUMATIEGRAVEN
210574	GASTHUISSTRAAT / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2013 / METAALTIJDEN – PAALKUILEN
219113	DORNIK 1 / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2015 / METAALTIJDEN – KUILEN EN PAALSPOREN; LATE MIDDELEEUWEN – GREPPELS EN KUILEN
220543	DORNIK 2 / OPGRAVINGEN – 2016 TOT 2018 / LAATNEOLITHICUM – FUNERAIRE GEBOUWEN EN STRUCTUREN; LATE BRONSTIJD – AARDEWERK; MIDDENIJZERTIJD – NEDERZETTING; LATE MIDDELEEUWEN – GRONDSPOREN EN ZANDWINNINGSKUILEN
208840	CIPALSTRAAT / OPGRAVING – 2013 / METAALTIJDEN – AARDEWERK EN PAALKUILEN; ROMEINSE TIJD – PAALKUILEN; VOLLE MIDDELEEUWEN – NEDERZETTING; LATE MIDDELEEUWEN – GREPPELS EN PAALKUILEN

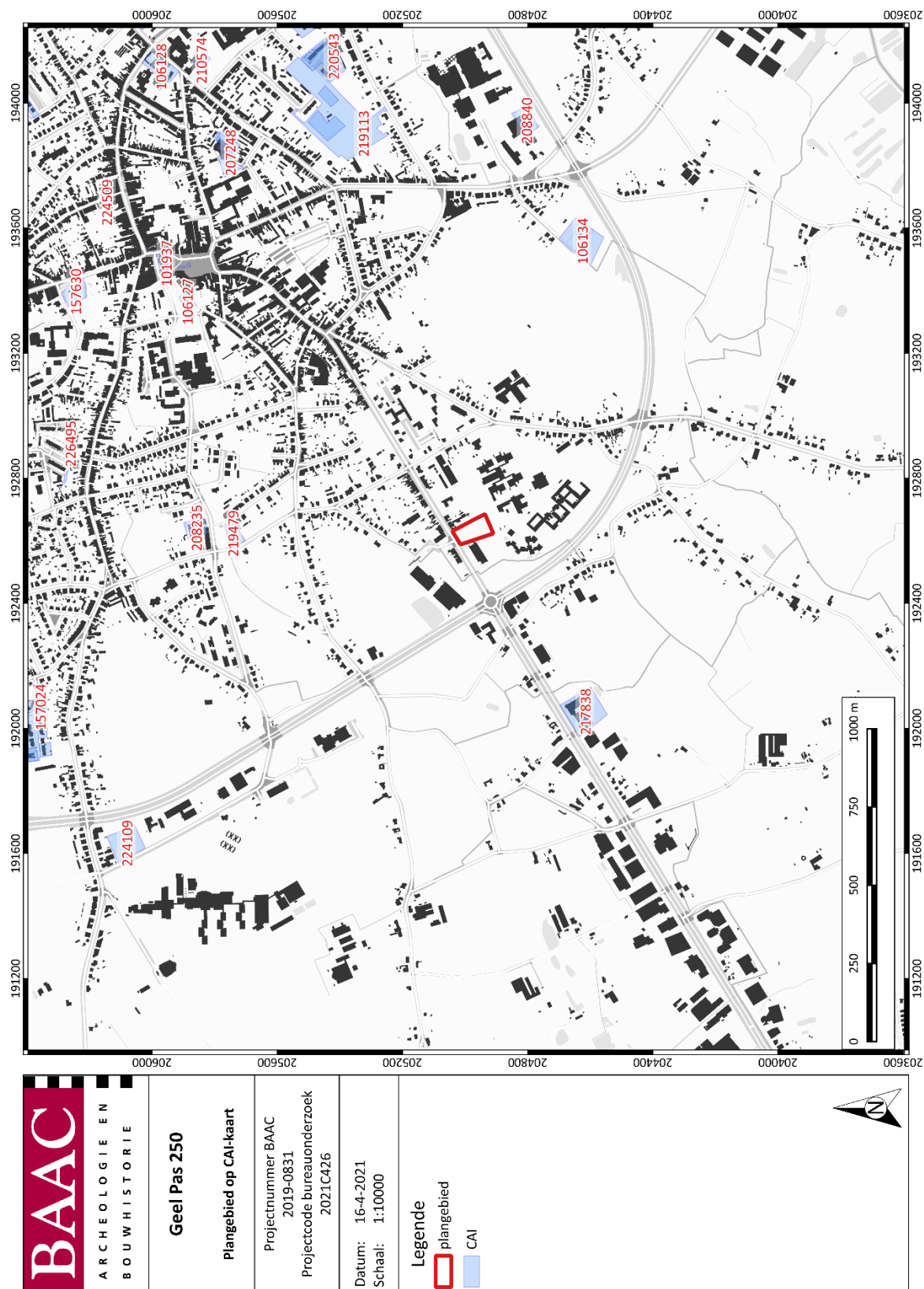
106134	HOEVE DE BRUKEL / HISTORISCHE STUDIE – 2002 / 1611 – SITE MET WALGRACHT
217838	ANTWERPSEWEG 24 / PROEFSLEUVENONDERZOEK – 2017 / NIEUWE TIJD – GREPPELS EN KARRENSPOREN

CAI-waarden

De CAI waarden in Tabel 1 tonen aan dat er in de omgeving van Geel al sinds het laat neolithicum/vroege bronstijd mensen aanwezig moeten geweest zijn. De voorgestelde sites bevinden zich binnen een straal van 1,5 km rondom het plangebied. CAI-waarden: 157024, 207248, 210574, 219113, 220543 en 208840 omvatten proefsleuvenonderzoeken en opgravingen. Uit deze archeologische onderzoeken zijn sporen aan het licht gekomen uit de metaaltijden tot de Romeinse periode. Tijdens de opgravingen te Dornik 2 (CAI 220543) zijn funeraire structuren aangetroffen die gedateerd werden in het laat neolithicum. Bij de overige archeologische onderzoeken werden spijkers, aardewerk, gebouwplattegronden, greppels, paalkuilen, kuilen en nederzettingen aangetroffen dewelke te dateren zijn in de metaaltijden tot en met de Romeinse periode.

Voor de middeleeuwen werden tevens sporen aangetroffen bij verschillende archeologische opgravingen en vooronderzoeken, namelijk voor CAI-waarden: 217383, 106314, 220543, 219113, 157024 en 208840. Hier bevonden zich hoofdzakelijk sporen van grachten, kuilen en palen die weinig tot geen artefacten bevatten. Bij de opgravingen in de Cipalstraat in 2013 (CAI 208840) werd wel een nederzetting aangetroffen daterend in de late middeleeuwen.

Voor de nieuwe tijd werden hoofdzakelijk grondsporen aangetroffen die overeenstemden met de greppels en grachten weergegeven op de historische kaarten. Vermoedelijk ook grotendeels sporen te herleiden tot de 20ste eeuw.

Plan 16: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³⁴ (digitaal; 1:1; 16/04/2021)

³⁴ CAI 2021

Ander archeologisch onderzoek in de regio*Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio*

AN(BS)/N/EV ID	TOPONIEM	ONDERZOEK	ADVIES
N ID 9064	GEEL PULA	BOZ	GEEN VERVOLG
AN ID 15526	GEEL SPORTHAL AXION	BOZ EN LBO	GEEN VERVOLG
N ID 7001	GEEL KLEINHOEFSTRAAT	LBO EN PS	GEEN VERVOLG
AN ID 5112	GEEL KLEINHOEFSTRAAT	BOZ	LBO EN PS/PP
AN ID 2856	GEEL BAANTVELD	BOZ, LBO EN PS	OPGRAVING
AN ID 587	GEEL LOCATIE OPZ	BOZ	GEEN VERVOLG
AN ID 460	GEEL BRUKEL AFKOPPELING LAARLOOP	BOZ	GEEN VERVOLG
AN ID 3455	GEEL ANTWERPSEWEG 24	BOZ	LB, PS EN PP
N ID 4089	GEEL ANTWERPSEWEG 24	PS	GEEN VERVOLG
AN ID 3584	GEEL ANTWERPSEWEG 24	BOZ	PS
AN ID 16229	GEEL ANTWERPSEWEG 76 - 76B - 76C	BOZ	LBO EN WAT DAARUIT VOLGT (VAB, WAB EN PS/PP)

Archeologienota's en nota's

In 2017 werd er in Geel ter hoogte van de Antwerpseweg 24 een proefsleuven onderzoek uitgevoerd (N ID 4089)³⁵. Dit plangebied situeert zich op 550 m ten westen van het plangebied. Uit dit onderzoek zijn dertien grondsporen voortgekomen. Deze sporen bestonden uit paalkuilen, een karrenspoor en greppels. Alle sporen werden gedateerd in de 19de eeuw of later. Het karrenspoor werd echter wel ouder gedateerd. De C-horizont bevond zich op ca. 60 cm onder het maaiveld.

³⁵ JENNES & MIEDEMA 2017

Op ca. 700 m ten noorden van het plangebied werd in 2017 een proefsleuvenonderzoek gevoerd (AN ID 2856)³⁶. Tijdens het onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied de resten aanwezig zijn van minstens drie gebouwen uit de nieuwe tijd en jonger. Omdat deze vindplaatsen bij de bouw vernietigd zullen worden. Daarom werden definitieve opgravingen geadviseerd. Desbetreffende opgravingen werden nog niet uitgevoerd tijdens schrijven van deze bureaustudie. Het archeologische niveau werd aangetroffen op ca. 2 m onder het maaiveld. Het natuurlijke bodemprofiel was echter afgetopt hierdoor waren er geen restanten van podzolbodem of textuur-B-horizont aanwezig.

Ten noordwesten op ca. 1.300 m van het plangebied werd in 2018 een proefsleuvenonderzoek gevoerd ter hoogte van de kleinhoefstraat te Geel (N ID 7001)³⁷. Het vooronderzoek heeft echter aangetoond dat geen noemenswaardige sporen en/of vondsten aanwezig zijn binnen het plangebied. Er werd geen verder onderzoek geadviseerd.

---

³⁶BINK et al. 2017

³⁷ ACKE & BRACKE 2018

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het bodembestand lijkt niet aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen. Op de historische kaarten wordt het plangebied onafgebroken gebruik als landbouwgrond sinds het einde van de 18^e eeuw. Op de orthofoto's is het plangebied nooit bebouwd geweest. Enkel op de kaart van 2000-2003 lijkt het plangebied in vlakken verdeeld te zijn geweest, daarna wordt het braakliggende grond waar in mindere mate gedurende de laatste decennia lichte afgravingen hebben plaatsgevonden.

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen. In de directe nabijheid of binnen het plangebied wordt er tevens geen bebouwing weergegeven op de kaarten. Er wordt enkel een pad aangeduid dat mogelijk is op rand van of net binnen het plangebied loopt.

Voor de oudere perioden (steentijden-metaaltijden-Romeinse perioden) zijn er archeologische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. Sporen daterend van het laat neolithicum tot de Romeinse periode zijn aangetroffen op volgende sites: Drijzillen (CAI 157024), Rauwelkoven (CAI 207248), Kollegestraat 15 (CAI 210574), Gasthuisstraat Dornik 2 (CAI 220543) en Cipalstraat (CAI 208840). Het plangebied situeert zich tevens binnen een gunstige paleolandschappelijke ligging. Verder werden in de omgeving van het plangebied sporen uit de volle/late middeleeuwen en de nieuwe tijd aangetroffen.

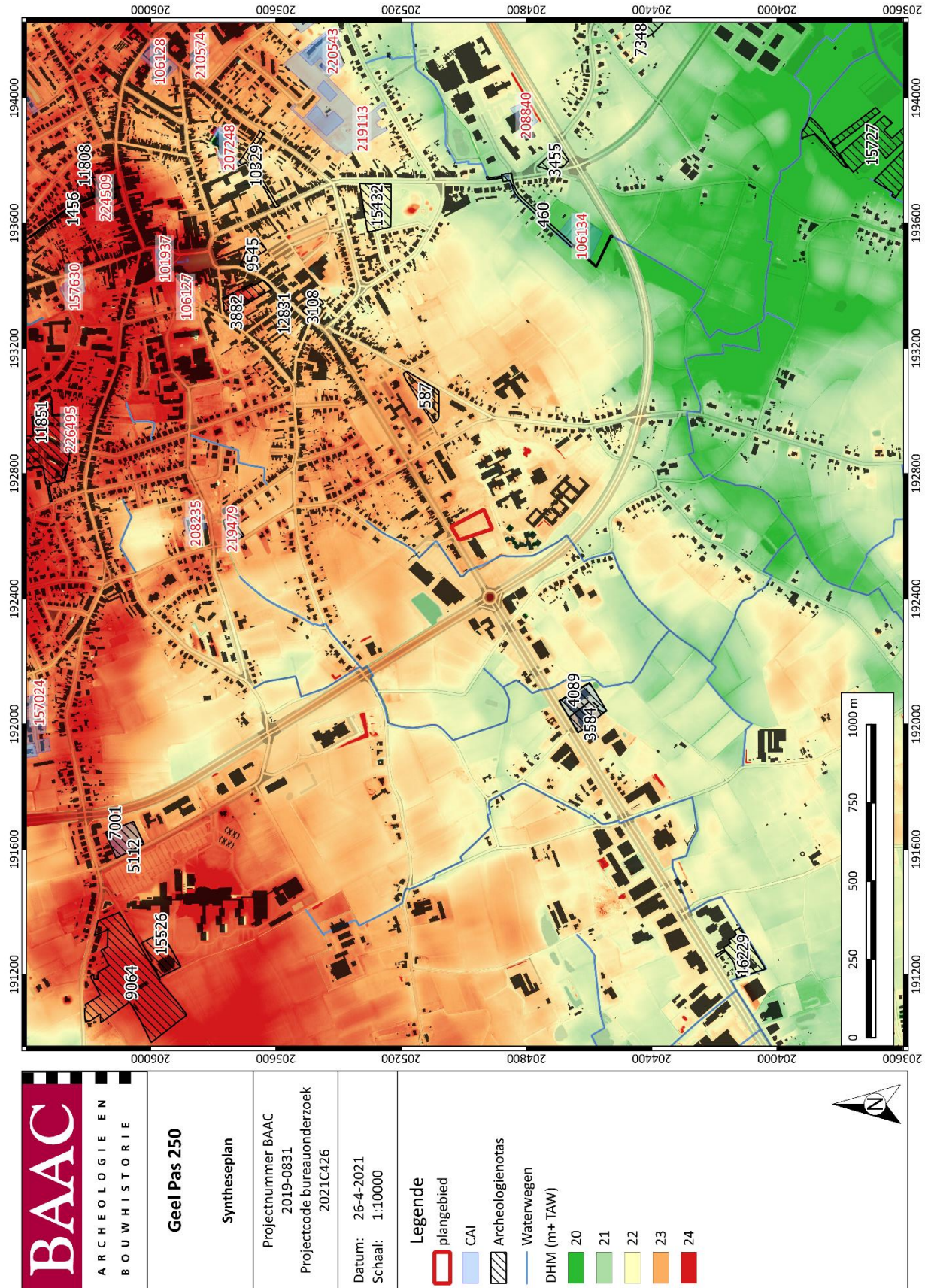
Uit de historische bronnen kan wel afgeleid worden dat het landschap rondom Geel en de nabij gelegen gehuchten reeds in de volle middeleeuwen werd gecultiveerd. Volgens de bodemkaart is er ook spraken van plaggenbodems binnen het plangebied. Deze soms meer dan een meter dikke plaggendecken ontstonden vanaf de late middeleeuwen, toen bij het in cultuur nemen van nieuwe akkergronden met mest verzadigde heideplaggen uit de potstallen op de akkers verspreid werden. Enerzijds hebben deze dikke afdekkende pakketten op de Kempense akkers het archeologisch erfgoed eeuwenlang verborgen gehouden, anderzijds zorgden ze er in de meeste gevallen ook voor dat de archeologische bodemsporen goed bewaard bleven.³⁸ De aanwezigheid van dergelijk bodems is bijgevolg een positieve indicator voor de aanwezigheid van podzolbodem en/of archeologische sporen die gelegen zijn onder de plaggen.

De algemene archeologische verwachting voor het plangebied kan bijgevolg middelhoog ingeschat worden voor alle perioden.

2.3.3 Syntheseplan

Op het syntheseplan, weergegeven op Plan 17, wordt het plangebied afgebeeld op het digitaal hoogtemodel met weergave van CAI-waarden en ander archeologisch onderzoek in de omgeving van het plangebied. Het plangebied ligt op de zuidelijke flank van de rug van Geel ten zuidwesten van de dorpskom van Geel.

³⁸ ANNAERT 2008

Plan 17: Syntheseplan (digitaal; 1:1; 26/04/2021)

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Het potentieel op kennisvermeerdering wordt bepaald door de impact van de geplande werken af te wegen tegenover de archeologische verwachting. Hierbij worden de gekende verstoringen in beschouwing genomen.

- *Geplande werken:* Het plangebied zal verstoord worden daar waar het nieuwe winkelpand gerealiseerd zal worden. Bij de aanleg van de parkeergelegenheden en wegenis zal het afgraven van de teelaarde de bodem verstoren.
- *Archeologische verwachting:* Het plangebied heeft een middelhoge potentieel op vondstconcentraties uit de prehistorie en op sporen vanaf de metaaltijden.
- *Gekende verstoringen:* Het bodembestand van het projectgebied is volgens het bureauonderzoek schijnbaar onverstoord.

Eventueel aanwezige archeologische waarden binnen het plangebied zouden bijgevolg voor een kennisvermeerdering kunnen zorgen.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. De archeologische verwachting voor het plangebied is middelhoog. Het concrete kennispotentieel kon echter nog onvoldoende bepaald worden. Op basis van de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek³⁹ is verder vooronderzoek aangewezen.

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 3: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	JA	NEE	NEE	NEE	GEZIEN HET FEIT DAT ER EEN GROTE KANS IS DAT EVENTUELE ARCHEOLOGISCHE WAARDEN UIT GRONDSPOREN EN/OF VONDSTEN ZULLEN BESTAAN, ZULLEN DE RESULTATEN VAN EEN GEOFYSISCH ONDERZOEK – INDIEN ZE AL IETS OPLEVEREN – LASTIG TE INTERPRETEREN ZIJN EN ZAL EEN DEFINITIEVE INTERPRETATIE VAN DE GEGEVENS DIE DOOR EEN DERGELIJK ONDERZOEK KUNNEN WORDEN GEGENEREERD AFHANKELIJK

³⁹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

					ZIJN VAN EEN ONDERSTEUNENDE INGREEP IN DE BODEM.
VELDKARTERING	JA	NEE	NEE	NEE	HET TERREIN IS VOORAFGAANDE INGEBRUIK GEWEEST ALS AKKER. DIT RESULTEERT IN VONDSMATERIAAL WAARVAN DE OORSPRONG NIET TE ACHTERHALEN IS EN WAARBIJ DE LINK MET HET TERREIN MOEILIJK GELEGD KAN WORDEN.
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	EEN LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK IS NOODZAKELIJK OM DE BODEMOPBOUW TE ACHTERHALEN, OM HET STEENTIJD-POTENTIEEL IN TE SCHATTEN EN DE DIEPTE VAN HET ARCHEOLOGISCH VLAK TE BEPALEN.
VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	MSS	NEE	MSS	INDIEN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK WIJST OP EEN INTACTE BODEM, IS ER KANS DAT IN SITU STEENTIJDARTEFACTEN BEWAARD IS BINNEN HET PLANGEBIED. OM DIT VERDER TE ONDERZOEKEN KUNNEN ARCHEOLOGISCHE BORINGEN NOODZAKELIJK ZIJN.
PROEFPUTTEN- ONDERZOEK STEENTIJD	JA	MSS	NEE	MSS	INDIEN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK WIJST OP EEN INTACTE BODEM EN HET ARCHEOLOGISCHE BOORONDERZOEK LITHISCHE ARTEFACTEN AAN HET LICHT BRACHT, KUNNEN PROEFPUTTEN NOODZAKELIJK ZIJN OM HET PREHISTORISCH POTENTIEEL VERDER IN TE SCHATTEN.
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	MSS	NEE	MSS	INDIEN ARCHEOLOGISCH RELEVANT NIVEAU BLIJKT AANWEZIG TE ZIJN BIJ LANDSCHAPPELIJKE BORINGEN EN DIT NIVEAU VERSTOORD ZAL WORDEN BIJ DE GEPLANDE WERKEN ZIJN PROEFSLEUVEN DE MEEST GESCHIKTE METHODE OM DE OPENSTAANDE VRAGEN M.B.T. SPORENSITES TE BEANTWOORDEN.

In eerste instantie is een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk. Dit onderzoek gaat de bodemopbouw na en achterhaalt waar het archeologisch vlak zich bevindt en of er nog een kans is op het aantreffen van in situ steentijdsites/artefacten. Gezien er sprake is van een dikke antropogene A-horizont binnen het plangebied dient ook nagegaan te worden hoe dik deze plaggenbodem dan precies is. Dit is essentieel om na te gaan of de geplande werken mogelijk aanwezige archeologie zullen verstoren.

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Het onderzoeksterrein omvat het volledige plangebied zoals weergegeven op Plan 3.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van de aanvraag voor omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen op het terrein gelegen te Geel Pas 250, heeft BAAC Vlaanderen een archeologienota opgesteld. Er werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd. Binnen het plangebied van ca. 6684 m² groot zal een nieuw winkelpand en openbare parking gerealiseerd worden. De aanleg hiervan zal het potentieel archeologisch bodemarchief verstoren.

Het doel van de archeologienota was het inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied en het opstellen van een programma van maatregelen voor een (eventueel) vervolgonderzoek. Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, stelt BAAC Vlaanderen bvba vast dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen de geplande ingrepen afdoende te staven. Er is een algemene middelhoge archeologische verwachting voor artefacten- en sporensites vanaf de prehistorie.

Verder onderzoek wordt geadviseerd over het volledige plangebied, aangezien het archeologisch niveau hier mogelijk verstoord zal worden bij de uitvoering van toekomstige bodemingrepen. Om het archeologisch potentieel in te schatten worden in eerste instantie landschappelijke boringen geadviseerd. Dit met als doel om na te gaan hoe dik de plaggenbodem binnen het plangebied is. Het potentieel vervolgetraject na dit landschappelijk bodemonderzoek wordt beschreven in het programma van maatregelen van deze archeologienota.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Zicht op het plangebied ter hoogte van Pas nummer 250 (opname augustus 2020)	5
Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting	8
Figuur 3: Inplantingsplan.....	9
Figuur 4: Hoogteverloop terrein	14
Figuur 5: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	18

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 27/04/2021)	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 09/04/2021)	3
Plan 3: Plangebied weergegeven op meest recente orthofotografische kaart (digitaal; 1:1; 09/04/2021)	6
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto(digitaal; 1:1; 26/04/2021)	7
Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 09/04/2021)	13
Plan 6: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 09/04/2021)	14
Plan 7: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 09/04/2021)	16
Plan 8: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 09/04/2021)	17
Plan 9: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 09/04/2021).....	19
Plan 10: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 16/04/2021)	22
Plan 11: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 16/04/2021)	23
Plan 12: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 16/04/2021)	24
Plan 13: Plangebied op de orthofotografische kaart van 1979-1990(digitaal; 1:1; 16/04/2021)	25
Plan 14: Plangebied op de orthofotografische kaart van 2000-2003 (digitaal; 1:1; 16/04/2021)	26
Plan 15: Plangebied op de orthofotografische kaart van 2016 (digitaal; 1:1; 16/04/2021)	27
Plan 16: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 16/04/2021)	30
Plan 17: Synthesepan (digitaal; 1:1; 26/04/2021).....	34

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	27
Tabel 2: (Archeologie)nota's en/of eindverslagen in de regio	31
Tabel 3: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	35

5 Bibliografie

- ACKE, B. & BRACKE, M., 2018. *Nota Geel Kleinhoefstraat*, Available at: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/7001>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwku ndig-verkaveling_v7.pdf.
- AGIV, 2021a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB). Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021c. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, kleinschalig, zomeropnamen, kleur, 1979-1990, Vlaanderen.
- AGIV, 2021d. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2016, Vlaanderen. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021e. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021f. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Orthofotomozaïek, middenschallig, zomeropnamen, kleur, 2000-2003, Vlaanderen. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2021g. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.
- ANNAERT, R., 2008. Onderzoeksbalans, Bronstijd-ijzertijd, aspecten van de samenleving. Available at: <https://onderzoeksbalans.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans/archeologie/metaaltijden/s amenleving>.
- BINK, M. et al., 2017. *Archeologienota Geel Baantveld*, Available at: <https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/2856>.
- CAI, 2021. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroenderfgoed.be/>.
- DOV VLAANDEREN, 2021a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2021b. Databank Ondergrond Vlaanderen, neogeen/paleogeen (tertiair).

- Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- DOV VLAANDEREN, 2021c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.
- GEOPUNT, 2021a. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2021b. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2021c. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2020. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845).
- GEOPUNT, 2021d. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854).
- Google, 2021. Google Streetview.
- GOOLAERTS, S. & BEERTEN, K., 2006. *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 16 Lier*, Leuven.
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2021. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroenderfgoed.be>.
- JENNES, N. & MIEDEMA, F.R.P.M., 2017. *Nota Geel, Antwerpseweg 24*, Available at: <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/4089>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2020. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000*, Leuven.

6 Bijlagen

Bijgevoegde bijlagen omvatten:

- Funderingsplan
- Sneden plannen
- Inplantingsplan